

امتناع برنده نوبل
از برگزاری کنفرانس خبری

برنده جایزه ادبی نوبل ۲۰۲۴ به خاطر جنگی که در اوکراین و خاورمیانه در جریان است و مردم در حال مرگند از برگزاری کنفرانس مطبوعاتی رسمی امتناع کرد. کره تایمز نوشته است: هان کانگ از روز پنجشنبه که به عنوان برنده نوبل ادبی امسال معرفی شد، با رسانه‌ها صحبتی نکرده و هیچ نشریه‌ای جز آکادمی سوئد که در قالب یک مصاحبه‌ی کوتاه تلفنی در وبسایت خود منتشر کرده، تاکنون نظری از برنده‌ی جایزه نوبل ادبیات امسال دریافت نکرده است. اما پدر هان کانگ، هان سوونگ وون ۸۵ ساله، یک کنفرانس مطبوعاتی در استوول به نمایندگی از دخترش برگزار کرد و صحبت‌های دخترش را منتقل کرد: «وقتی جنگ شدت می‌گیرد و مردم هر روز می‌میرند، چگونه می‌توانیم جشن بگیریم یا کنفرانس مطبوعاتی برگزار کنیم؟ لطفاً در حالی که این فجایع ادامه دارد جشن نگیرید. آکادمی سوئد به من جایزه نداده که ما را سرگرم کند، بلکه این جایزه برای آگاهی بیشتر است.»

سقوط فاجعه بار جوکر

قسمت دوم فیلم «جوکر» در دومین هفته نمایش در سینماهای آمریکا، با کاهش ۸۱ درصدی فروش نسبت به هفته اول، تنها هفت میلیون دلار فروخت. «جوکر: جنون مشترک» پس از شکست در اکران افتتاحیه، با آمار پایین گیشه در هفته دوم، به سیر نزولی خود ادامه می‌دهد. برخلاف دنباله‌ی فیلم اصلی «جوکر» در سال ۲۰۱۹ که هم مورد توجه منتقدان و هم طرفداران قرار گرفت، دنباله این فیلم در هفته اول خود ۲۸ میلیون دلار در گیشه ایالات متحده فروخت که بسیار کمتر از پیش‌بینی‌ها در بازه ۵۰ تا ۷۰ میلیون دلاری بود. اما آمارهای هفته دوم اکران حتی بدتر بود و این فیلم تنها هفت میلیون دلار در ۴۱۰۲ سینما در آمریکا به دست آورد تا با افت ۸۱ درصدی، شدیدترین افت تاریخ برای یک فیلم کامیک بوکی را به نام خود ثبت کند. به گزارش گاردین، «جوکر: جنون مشترک» در سطح جهانی تا به امروز ۱۶۵ میلیون دلار به دست آورده است که با بودجه ۲۰۰ میلیون دلاری خود فاصله زیادی دارد.

ادای احترام جشنواره لومیر
به آن دلون

جشنواره لومیر فرانسه که در لیون برگزار می‌شود، ادای احترام به آن دلون و میشل بلان را در برنامه دارد و از کوستا گاوراس و ایزابل هویو قدردانی می‌کند. به نقل از مهر، جشنواره لومیر ۲۰۲۴ در مراسم افتتاحیه شانزدهمین دوره خود در لیون، کارش را با ادای احترام به میشل بلان بازیگر فرانسوی که به تازگی درگذشت آغاز کرد. در مراسم افتتاحیه این رویداد که برای تجلیل از سینمای فرانسه برگزار می‌شود، چهره‌های سینمایی چون مونیکا بلوچی، تیم برتون، ونسا پارادی و ونسان لیندون حضور داشتند. در این مراسم گزیده فیلم‌های میشل بلان به نمایش درآمد تا از یک عمر فعالیت سینمایی این بازیگر-کارگردان فرانسوی تجلیل شود. در این شب همچنین با اهدای جایزه ویژه لومیر به کارگردان فرانسوی-یونانی کوستا گاوراس، سازنده فیلم‌های متعددهای چون «Z» از او تجلیل شد. امسال در طول ۹ روز جشنواره، ۱۵۷ فیلم در بیش از ۴۰۰ اکران، نمایش داده می‌شود و ونسا پارادیس، بنیسیو دل تورو و خاویر دولان با نمایش فیلم‌های خود در این جشنواره حضور دارند.

سینمای
مستند

میزگردی با حضور مهوش شیخ‌الاسلامی و هادی آفریده

جنگ با مستندساز مانع از روایت صلح

رضا صائمی
خبرنگار گروه فرهنگ

اگرچه سینمای مستند با نمایش و روایت حقیقت گره خورده و بالطبع در جهانی که زیست می‌کنیم بخشی از این حقیقت یا واقعیت جنگ است، اما هم تمام جنگ تمام حقیقت نیست و هم رد پای صلح و صلح‌اندیشی را می‌توان لایه‌لای نبردهای بشری مشاهده کرد و به تصویر کشید. از این رو می‌توان در ذیل گفت‌مان صلح یا صلح‌اندیشی، به سینمای مستند به مثابه یک ظرفیت مهم نگریست که نقش مهمی در ترویج صلح و صلح‌اندیشی دارد. به همین بهانه با مهوش شیخ‌الاسلامی از نسل اول مستندسازان برجسته ایرانی و هادی آفریده از مستندسازان شناخته شده نسل جدید به گفت‌وگو درباره نسبت سینمای مستند با صلح و اندیشه‌های صلح‌طلبانه نشستیم و در این میان البته برخی از چالش‌ها و مشکلات مستندسازی در ایران هم از زبان آنها بیان شد تا تاکید بر این باشد که برای آنکه مستندساز ایرانی راوی و پیام‌آور صلح باشد، اول باید از جنگ با او دست برداشت.

پسرهایی را دیدم که پول زیادی نداشتند و با موتور و دوچرخه سفر می‌کردند و به این مسافر خانه که هزینه کمی داشت، می‌آمدند. آنچه من در آنجا دیدم در واقع فقط یک مهمانسرا نبود، بلکه مکان و امکانی بود برای تعامل و گفت‌وگوی آدم‌هایی که عاشق سفرند. خب چنین نگاه و رفتاری می‌تواند کمک کند که آدم‌ها به شناخت بهتر از دیگران یا انسان‌های دیگر یا جامعه، فرهنگ و تمدنی دیگر برسند و این راهی به سوی صلح است. من با گردشگرهایی مواجه شدم که بدون توجه به تصویری که رسانه‌ها و مدیاها درباره ایران ارائه می‌کردند، گفتند خودمان راه افتادیم تا ببایم اینجا را ببینیم. همین تجربه عملی و مستقیم آنها را به درک و شناخت عمیق‌تر و دقیق‌تر از آنچه ممکن است از طریق رسانه‌ها دیده یا شنیده بودند، برساند. سینمای مستند می‌تواند به شناخت درست و دقیق‌تر ملل از هم کمک کند و همین شناخت به مقدمه گفت‌وگو و صلح تبدیل شود. ما گاهی در داخل کشور خودمان مثلاً درباره فلان منطقه یا قومیت چیزهایی می‌شنویم اما وقتی در آنجا حضور می‌یابیم یا به آنجا سفر می‌کنیم و از نزدیک، شنیدنی‌ها را می‌بینیم، به درک و شناخت تازه‌ای می‌رسیم که ممکن است متفاوت با تصور ما پیش از آن سفر یا تجربه باشد. خب سینمای مستند این تجربه‌ها را به تصویر کشیده و روایت می‌کند و از این طریق می‌تواند به همدلی و صلح بین آدم‌ها و جوامع کمک کند. من شنیدم که آن مسافران هلندی در یزد از زیبایی‌ها و جذابیت‌های طبیعت ایران می‌گفتند. همچنین از آرامشی که در سفر تجربه کردند و این یعنی امکان پذیر کردن صلح و صلح‌اندیشی. یادم است که دو تا خانم خارجی بودند که در یکی از روستاها گیر افتاده و بنزین تمام کرده بودند که چند نفر از کوپن بنزین خود به آنها داده و پاک‌شان را پر کرده بودند. خب تجربه‌هایی از این دست می‌تواند تاثیر زیادی در دوستی ملل داشته باشد. یک جریانی هم که بسیار تکرار می‌شد اینک این گردشگران وقتی به روستاها یا مناطق مختلفی رفتند و شب، هنگام شام با یکدیگر دیدار داشتند درباره تجربه روزشان با هم گفت‌وگو می‌کردند. برای اینکه درباره ایران بدانند کتاب می‌خواندند و کتاب‌ها را هم به اشتراک می‌گذاشتند. خب این نمونه یک کار ریشه‌دار فرهنگی است که تاثیر تخریب‌های رسانه‌ها را هم کاهش می‌دهد. شما الان ببینید که ترکیه چقدر توریست دارد و جدا از درآمدی که از این طریق به دست می‌آورد، امکان مراد و ارتباط با ملل مختلف را هم پیدا کرده و این می‌تواند به گسترش دوستی‌ها، اتحاد، صلح و امنیت در آنجا کمک کند. در حالی که ما در کشور خودمان سرشار از جذابیت‌های طبیعی، تاریخی و فرهنگی هستیم که می‌توانند یک سرمایه عظیم بالقوه برای ارتباط و تعامل با جهان و ملل مختلف باشند و راهی به گسترش صلح و دوستی بگشایند.

مسالمت‌آمیز را به عنوان یک موقعیت عملی تجربه‌پذیر کنند. از این منظر سفر کردن به ویژه سفرهای گروهی یا در قالب کمپ می‌تواند عملی صلح‌آمیز تلقی شود. خیلی از فیلم‌هایی که در این برنامه انتخاب و داوری کردیم اشاره مستقیمی به رفتار صلح‌طلبانه ندارند اما به موضوع با موقعیت‌هایی می‌پردازند که می‌تواند اندیشه و عمل صلح‌طلبانه را ترویج کرده یا به مثابه یک ایده یا کنش نهادینه کند. مثلاً در یکی از این مستندها با گروهی مواجه می‌شویم که در پوشش کمپ به باغی می‌روند و آنجا را آباد می‌کنند. خب این می‌تواند مصداقی از مواجهه صلح‌آمیز انسان با طبیعت باشد. فارغ از این موضوع، با تماشای مستندهایی که در این رویداد دیدم فهمیدم که ما چقدر سوزه‌های مهم در این کشور داریم که می‌توان با هزینه کم درباره آنها مستند ساخت. خود برگزاری چنین رویدادهایی و نمایش مستندهایی با رویکردهای گوناگون به یک سوزه، امکانی برای تعامل دیدگاه‌های مختلف و حتی متضاد است و این یک فرصت برای شنیدن و دیدن هم و به نوعی تمرین صلح‌اندیشی است. به نظرم ما در کنار برگزاری رویدادی مثل جشنواره سینما حقیقت، می‌توانیم جشنواره‌های تخصصی در حوزه مستند داشته باشیم که هم به فهم بهتر مسائل جامعه کمک می‌کند، هم امکان گفت‌وگو و تعامل بین آدم‌ها را ممکن می‌سازد و هم در نهایت به رشد خود سینمای مستند کمک می‌کند.

ما مستندهای زیادی هم داریم که با موضوع جنگ و مسائل و مصائب آن ساخته شده است اما در پس آن می‌توان ردی از پیام صلح را شاهد بود. در واقع درست است که مستند درباره جنگ است اما نه دفاع از نفس جنگ که اتفاقاً در نفی آن است. در نفی خشونت و خسارت‌های مالی، جانی و ملی که جنگ می‌تواند در پی داشته باشد... مهوش شیخ‌الاسلامی: بله می‌توان مستندی درباره جنگ ساخت اما از صلح حرف زد و لزوماً در مستندهای جنگی نیست که مفهوم صلح و صلح‌دوستی بازمانی و بر جسته می‌شود. در بسیاری از مستندها با سوزه‌های گوناگون انسانی و اجتماعی هم می‌توان ردی صلح را پیدا کرد؛ مستندهایی که لزوماً و از پیش برای تبیین یا ترویج صلح ساخته نشده اما ماهیت سوزه و پرداختن به آن، به گونه‌ای است که روحیه یا اندیشه صلح‌طلبی را در خود داشته و تبلیغ و تقویت می‌کند. یادم هست که یک بار خانم بنی اعتماد به من تلفن کرد و گفت که یک پسر یا آقای هلندی هست که در یزد یک مهمانسرای دارد که در زائر من نیست، تو برو و از آن فیلم بساز. من آنجا جوان‌ها، دخترها و

به همین دلیل مستندهای گردشگری و توریستی و مستندهایی که با هدف معرفی و شناسایی مفاخر و میراث فرهنگی و تاریخی ایران ساخته می‌شود خود یک کنش

عکس: Marc Riboud